

Fortsatta men svagare indikationer på konsekvenser av pandemin i Brås preliminära statistik över anmälda brott i maj 2020

Fortsatta men svagare indikationer på konsekvenser av pandemin i Brås preliminära statistik över anmälda brott i maj 2020

Antalet anmälda brott i maj 2020 var 3 procent lägre än i maj förra året. Det är nu den tredje månaden i rad som antalet anmälda brott är lägre än motsvarande månad 2019, men under maj 2020 rör det sig om en svagare minskning än under de två första pandemimånaderna mars och april. Utvecklingen är inte heller entydig, utan skiljer sig åt mellan olika brottskategorier. För vissa brottskategorier finns det indikationer på att pandemin inverkat på statistiken, men inte för andra.

Den tredje översiktliga genomgången av månadsstatistiken i relation till pandemin

Pandemins konsekvenser i det svenska samhället blev påtagliga en dryg vecka in i mars, och särskilt från mitten av månaden, med regler och rekommendationer om social distansering, vilket ledde till minskad rörelse och aktivitet i samhället. Pandemin har fortsatt att prägla samhället även i maj, även om en viss ökad rörlighet har rapporterats för månaden, främst i Stockholmsregionen. Med utgångspunkt i att pandemin (med regler och rekommendationer om social distansering) inneburit att aktivitetsnivån i samhället minskat på olika sätt, skulle brottsligheten generellt sett kunna förväntas minska. Men en sådan situation kan också tänkas leda till ökningar inom vissa delar av brottsligheten, exempelvis brott mellan närstående i hemmen eller vissa typer av bedrägerier.

Sedan april genomför Brå därför översiktliga genomgångar av den preliminära månadsstatistiken över anmälda brott, för att belysa om det går att se konsekvenser av pandemisituationen på den registrerade brottsligheten. Brå återkommer nu med en tredje genomgång av pandemins eventuella påverkan på nivåerna av anmälda brott, denna gång om perioden till och med maj.

Det är dock viktigt att ha klart för sig att syftet med statistiken över anmälda brott är att redovisa ärendeinflödet till framför allt polisen, i form av brottsanmälningar, inte primärt att visa brottsnivåer i samhället. Sannolikheten för att en händelse ska uppfattas och rapporteras som ett brott och hamna i statistiken skiljer sig åt från händelse till händelse, mellan olika brottsområden och över tid. I vissa delar ger uppgifterna om anmälda brott indikationer på utvecklingen av brottsnivåerna, och i andra delar är uppgifterna mycket svåra att tolka i termer av faktiska brottsnivåer. Det kan istället handla om förändringar i anmälningsbenägenhet eller i polisens ingripandenivå. Det inskränker möjligheterna att dra slutsatser om de faktiska nivåerna och deras utveckling.

Här ges alltså en översiktlig genomgång av vad den preliminära statistiken för maj antyder i relation till pandemin. Innan resultaten redovisas finns det anledning att påminna om den ännu korta uppföljningsperioden och att genomlysningen görs på prelimära uppgifter som kan komma att justeras, varför det finns anledning att var försiktig i tolkningen av resultaten. Redovisningen är vidare endast inriktad på om antalet anmälda brott kan ha påverkats av pandemisituationen, och gör inte anspråk på att visa hur den faktiska brottsligheten har utvecklats. Den slutliga statistiken över anmälda brott 2020 kommer att publiceras i slutet av mars 2021.

Den anmälda brottsligheten speglar den faktiska brottsligheten i olika grad

Ser man till vilka slags brottskategorier det handlar om innehåller kategorin *Brott mot person* olika typer av brott som innebär interaktion mellan förövare och offer. Här återfinns bland annat olika slags misshandel, hot, fridskränkingsbrott och sexualbrott. För många av de anmälda brotten inom kategorin är mörkertalet stort, vilket inskränker möjligheterna att dra slutsatser om de faktiska nivåerna och deras utveckling.

Kategorierna *Stöldbrott m.m.*, *Bedrägeri m.m.* och *Skadegörelsebrott* innehåller till stor del brott utan interaktion mellan förövare och offer, eller med endast indirekt sådan interaktion. För några få typer av stöldbrott är mörkertalet troligtvis begränsat, som för bostadsinbrott och biltillgrepp, medan det är stort för andra stöldbrott, såsom stöld i butik. Likaså tycks det finnas betydande mörkertal vad gäller bedrägerier och skadegörelsebrott. Skadegörelse anmäls i stor utsträckning av offentliga aktörer och operatörer av kollektivtrafik, och det händer att många sådana brott, som visserligen kan ha begåtts vid skilda tillfällen, anmäls samtidigt.

Kategorierna *Trafikbrott* och *Narkotikabrott* innehåller utpräglade ingripandebrott, där antalet anmälda brott framför allt är ett resultat av framför allt polisens insatser, och normalt sett inte är en indikator på själva brottsnivån i samhället.

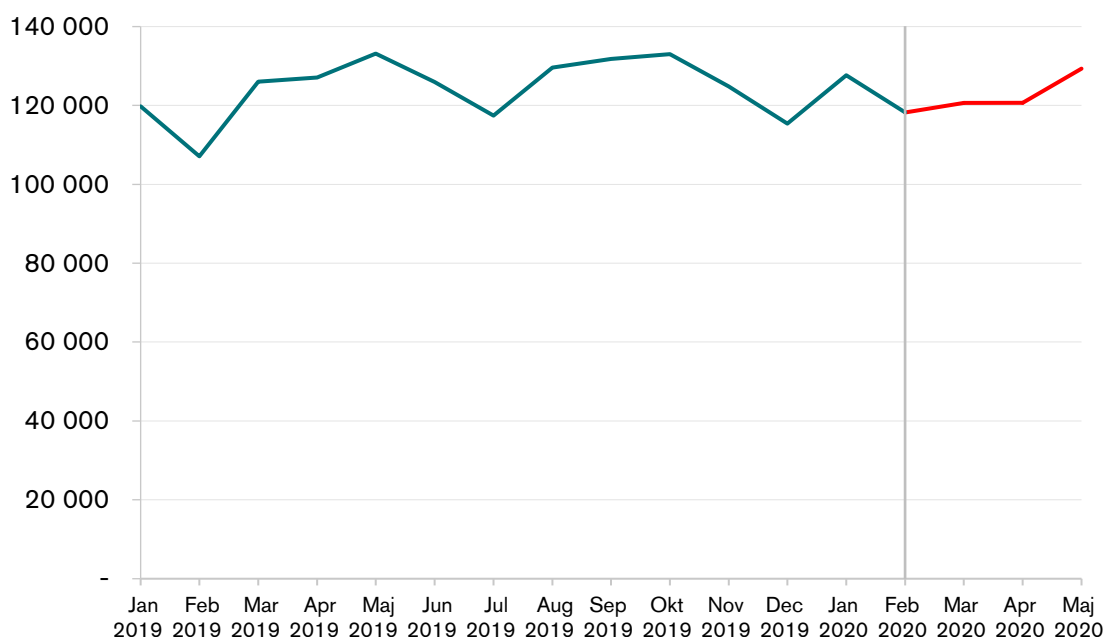
Sammantaget innebär det att det är svårt att utifrån statistiken över anmälda brott dra slutsatser om de faktiska nivåerna och utvecklingen för brottsligheten i samhället.

Fokus på förändringar jämfört med motsvarande månader föregående år

För överblickens skull redovisas figurer av de månadsvisa nivåerna från januari 2019 till maj 2020 i bilaga 1. Det som står i centrum för denna genomgång är dock inte förändringar i maj jämfört med de närmast föregående månaderna, eftersom det alltid finns en viss säsongsvariation och andra förhållanden att beakta. Istället kommenteras främst den månadsvisa utvecklingen för de första fem månaderna 2020 jämfört med motsvarande fem månader 2019. Dessa jämförelser visar hur brottsanmälningarna förändrats månad för månad under januari till maj 2020, jämfört med samma månader 2019 (se exempelvis tabell 1). Det framgår också om utvecklingen för pandemimånaderna (mars, april och maj 2020) följer eller avviker från månaderna strax före pandemin (januari och februari 2020) och om en avvikande utveckling eventuellt kan hänga samman med pandemisituationen. I några fall kommenteras också hur resultaten förhåller sig till redan tidigare pågående utvecklingstendenser. Det är dock viktigt att påpeka att det även denna gång handlar om en översiktlig analys i ett ännu tidigt skede, så resultaten ska tolkas med försiktighet.

Färre anmälningar i maj – den tredje pandemimånaden

Inledningsvis avser genomgången den övergripande nivån för samtliga anmälda brott.

Figur 1. Samtliga anmälda brott från januari 2019 till och med maj 2020. Preliminär månadsstatistik, tabell P1.

Som framgår av figur 1 ovan var antalet anmälda brott ungefär detsamma i februari, mars och april, men något högre i maj 2020. Det framgår också, men är inte lätt att läsa ut, att det ändå handlar om en minskning i maj 2020 jämfört med maj 2019, precis som i mars och april 2020 jämfört med i samma månader 2019. En tydligare bild av förändringen får man genom uppgifterna i tabell 1 nedan.

Tabell 1. Förändring i antalet anmälda brott i januari och februari 2020, respektive i mars, april och maj 2020, jämfört med motsvarande månader 2019, totalt samt indelat efter övergripande brottskategorier. Förändringarna redovisas i antal och i andelar, med avrundade procenttal. Preliminär månadsstatistik (tabell P1).

	Förändring i antal anmälda brott mellan 2019 och 2020 för respektive månad									
	Januari		Februari		Mars		April		Maj	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
SAMTLIGA BROTT	7 856	7 %	11 112	10 %	-5 368	-4 %	-6 437	-5 %	-3 816	-3 %
Brott mot person (BrB 3–7 kap.)	214	1 %	1 650	8 %	-1 284	-5 %	-826	-4 %	-387	-2 %
Stöldbrott m.m. (BrB 8 kap.)	4 052	13 %	4 326	15 %	-1 203	-4 %	-5 891	-17 %	-5 593	-15 %
Bedrägeri m.m. (BrB 9 kap.)	-1 748	-7 %	-1 878	-10 %	-2 864	-14 %	-2 083	-11 %	-3 800	-19 %
Skadegörelsebrott (BrB 12 kap.)	2 327	17 %	2 941	22 %	-286	-1 %	991	4 %	2 519	12 %
Brott mot trafikbrottslagen	-124	-2 %	109	2 %	-695	-9 %	257	4 %	322	4 %
Brott mot narkotikastrafflagen	896	9 %	1 875	22 %	260	2 %	1 350	15 %	2 510	28 %
Övriga brott	2 239	20 %	2 089	21 %	704	6 %	-235	-2 %	613	5 %

Av tabell 1 framgår att nivån för samtliga anmälda brott i maj 2020 var 3 procent lägre än i maj 2019. Det är en fortsatt men något svagare minskning än i mars och april 2020, då nivåerna var 4 respektive 5 procent lägre än samma månader året innan. I maj 2019 var nivån 133 149 anmälda brott, och i maj 2020 hade den minskat till 129 333 anmälda brott, vilket är en minskning med 3 816 anmälda brott (se tabell 1 ovan och den preliminära statistiken över anmälda brott, tabell P1). Sådana minskningar jämfört med motsvarande månader föregående år är inte unika. Men att minskningen 2020 inleds just i mars, och sedan fortsätter i april och maj, indikerar att pandemisituationen kan ha haft en minskande inverkan på antalet anmälda brott generellt. Samtidigt finns det en svag antydning till att effekten kan ha avmattats under maj, jämfört med minskningarna i mars och april.

Pandemin har hittills drabbat Stockholm mer än övriga landet, och särskilt stockholmarna har uppmanats att om möjligt arbeta hemifrån. Minskningen av samtliga anmälda brott är också något större i region Stockholm än i landet som helhet under pandemins två första månader (se tabell 1 i bilaga 1). I landet som helhet var minskningarna jämfört med 2019 alltså 4 procent i mars, 5 procent i april och 3 procent i maj. I Stockholm var motsvarande minskningar 7 procent i både mars och april, medan minskningen i maj var lägre, 2 procent. Liksom i landet som helhet var det även i Stockholm ett övergripande skifte i mars, från ökning till minskningar, jämfört med motsvarande månader föregående år. Sammantaget är intrycket att pandemisituationen kan ha haft en viss minskande inverkan på antalet anmälda brott, både totalt sett och i Stockholm, framför allt under pandemins två första månader (mars och april).

Utvecklingen i de övergripande brottskategorierna

Av tabell 1 ovan framgår också utvecklingen inom sju övergripande brottskategorier. I den första jämförelsen mellan mars 2020 och mars 2019 konstaterades minskningar i fem av de sju kategorierna. Även i april 2020 minskade några kategorier jämfört med april 2019, medan andra utvecklats på ett nytt sätt. I de kategorier som minskade i april ses minskningar också i maj 2020 jämfört med maj 2019, medan de kategorier där nedgången i mars vändes till en uppgång i april har fortsatt att öka i maj.

Kategorin *Brott mot person* fortsatte i maj 2020 att ligga på en lägre nivå än motsvarande månad 2019. Minskningen på 2 procent var dock något svagare än under de två föregående månaderna (då minskningen var 5 respektive 4 procent). Samma mönster kan ses för kategorin *Stöldbrott m.m.*, som i maj 2020 var 15 procent lägre än i maj 2019. Nivån är i paritet med april 2020, då den var 17 procent lägre än april 2019. Till saken hör att de anmälda stöldbrotten generellt sett har minskat under många år. Men för såväl stöldbrotten som brotten mot person handlar det trots allt om skiften från ökning till minskningar från och med mars 2020. Det talar för att minskningarna hänger samman med pandemin

Även kategorin *Bedrägeri m.m.* fortsatte att ligga på en lägre nivå i maj 2020 än motsvarande månad året innan, eftersom den var 19 procent lägre än i maj 2019. Samtidigt skedde det minskningar redan i januari och februari 2020 jämfört med motsvarande månader 2019. Även om minskningarna var något kraftigare i mars–maj, finns det ingen tydlig indikation på att antalet anmälda bedrägeribrott totalt sett skulle ha påverkats av pandemisituationen, men däremot utrymme för förändringar inom enskilda typer av bedrägerier (se vidare nedan).

Narkotikabrott är en kategori som fortsatte att öka även i maj 2020, med 28 procent jämfört med maj 2019. Narkotikabrotten ökade dock redan före pandemin och sedan även svagt i mars, för att i april 2020 öka något kraftigare, då nivån var 15 procent högre än i april 2019. Utvecklingen visar att polisen upprätthållit och även ökat nivån anmälda narkotikabrott under pandemisituationen. En del av ökningarna kan kopplas samman med polisens insatser inom ramen för operation *Rimfrost*.

För *skadegörelsebrotten* noterades en lägre nivå under den första pandemimånaden mars jämfört med mars året innan, men i april 2020 syntes istället en ökning med 4 procent jämfört med april 2019. Den högre nivån har hållit i sig även i maj 2020, då skadegörelsebrotten ökade med 12 procent jämfört med maj 2019. Kategorin uppvisar stora svängningar över tid, vilket bland annat beror på att det händer att stora mängder brott som skett vid olika tillfällen anmäls tillsammans, vilket gör de månadsvisa förändringarna särskilt svårtolkade. Att minskningen i mars vänder till en tydligt högre nivå i april och maj skulle kunna dock hänga samman med pandemin, och då eventuellt med att fler barn och ungdomar rört sig utomhus utan närvaro av vuxna. För att studera sådana förhållanden krävs det dock djupare analyser än vad som låter sig göras i samband med publicering av statistik.

För antalet anmälda *trafikbrott* noterades en lägre nivå i mars 2020 än i mars föregående år. Utvecklingen vände dock till en ökning om 4 procent både i april 2020 och maj 2020, jämfört med motsvarande månader 2019. Utvecklingen ser dock olika ut för olika typer av trafikbrott, vilket framgår av framställningen längre fram. Inom kategorin finns det utvecklingstendenser som kan hänga samman med pandemin, även om det mönstret inte syns för kategorin som helhet.

Avslutningsvis kan nämnas att kategorin *Övriga brott*¹ gick från att ha ökat i mars till att minska i april, för att återigen öka med 5 procent i maj 2020 jämfört med i maj 2019. Det handlar om en disparat samlingskategori som omfattar många olika typer av brott, vilket gör utvecklingen svårtolkad.

Färre anmälda misshandelsbrott i maj – den tredje pandemimånaden

Det konstaterades ovan att den övergripande kategorin *brott mot person* har minskat i samband med pandemisituationen. I denna övergripande brottskategori ingår misshandel, som också minskat under pandemimånaderna. Antalet anmälda misshandelsbrott i mars och april 2020 var 10 respektive 8 procent lägre än motsvarande månader 2019, och minskningen fortsatte under maj 2020 (se tabell 2). Minskningen tycks dock ha mattats av något – nivån i maj 2020 var 7 procent lägre än i maj 2019 (se även figur 2 i bilaga 1). Det framgår vidare att minskningen inleddes i just mars, och inte kan noteras för januari eller februari 2020 jämfört med motsvarande månader 2019. Det indikerar att den lägre nivån anmälda misshandelsbrott skulle kunna vara en följd av pandemisituationen. Minskningarna är dock främst koncentrerade till misshandelsbrott mot pojkar och män, som var 14 procent lägre i mars, 13 procent lägre i april och 7 procent lägre i maj än motsvarande månader 2019. För

---

¹ Kategorin *Övriga brott* omfattar BrB kap. 13–20, samt alla specialstraffrättsliga brott utom brott mot narkotikastrafflagen (NSL) och trafikbrottslagen (TBL).

misshandelsbrott mot flickor och kvinnor var nivån 4 procent lägre i mars, 2 procent lägre i april och 5 procent lägre i maj än motsvarande månader 2019.

Tabell 2. Förändring i antalet anmälda misshandelsbrott (inkl. grov) i januari, februari, mars, april och maj 2020 jämfört med motsvarande månader 2019, totalt samt efter kön (flickor och kvinnor respektive pojkar och män). Förändringarna redovisas i antal och i andelar, med avrundade procenttal. Preliminär månadsstatistik (tabell P1).

	Förändring i antal anmälda brott mellan 2019 och 2020 för respektive månad									
	Januari		Februari		Mars		April		Maj	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Misshandel, inkl. grov (5, 6 §)	553	9 %	597	11 %	-658	-10 %	-550	-8 %	-478	-7 %
Misshandel mot flicka/kvinna	177	6 %	405	16 %	-105	-4 %	-67	-2 %	-176	-5 %
Misshandel mot pojke/man	376	11 %	192	6 %	-553	-14 %	-483	-13 %	-302	-7 %

Att minskningarna är kraftigare för misshandelsbrott mot pojkar och män, hänger samman med att de misshandelsbrott som minskar under pandemimånaderna mars–maj främst är de som begås av en obekant gärningsperson (se tabell 3). Misshandel av obekant, som är den vanligaste typen av anmäld misshandel mot vuxna män, har totalt sett minskat med 15, 21 respektive 10 procent i mars, april och maj 2020, jämfört med motsvarande månader 2019. Att minskningen inträder just i mars och ses för båda könen, talar för att utvecklingen skulle kunna vara ett utslag av ett minskat nöjesliv till följd av myndigheternas rekommendationer om social distansering. För misshandel av *bekant* gärningsperson, som å andra sidan är den dominerande typen vid anmälda misshandelsbrott mot kvinnor, ses en annan utveckling. Här noteras istället en oförändrad nivå i mars och sedan en ökning på 3 respektive 1 procent under april och maj, jämfört med motsvarande månader 2019 (se även figur 3 i bilaga 1).

Tabell 3. Förändring i antalet anmälda misshandelsbrott (inkl. grov) mot person 18 år och äldre, i januari, februari, mars, april och maj 2020 jämfört med motsvarande månader 2019, efter typ av relation mellan den utsatta personen och gärningspersonen samt efter den utsatta personens kön. Förändringarna redovisas i antal och i andelar, med avrundade procenttal. Preliminär månadsstatistik (tabell P1).

	Förändring i antal anmälda brott mellan 2019 och 2020 för respektive månad									
	Januari		Februari		Mars		April		Maj	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Misshandel av bekant	212	8 %	187	8 %	-1	0 %	69	3 %	36	1 %
Mot kvinna	163	10 %	164	11 %	-20	-1 %	46	3 %	19	1 %
Mot man	49	5 %	23	3 %	19	2 %	23	2 %	17	2 %
Misshandel av obekant	256	16 %	99	6 %	-279	-15 %	-407	-21 %	-198	-10 %
Mot kvinna	10	2 %	50	14 %	-74	-15 %	-161	-33 %	-76	-15 %
Mot man	246	21 %	49	4 %	-205	-14 %	-246	-17 %	-122	-8 %

Statistiken över misshandelsbrott som begåtts av bekanta är sedan den 1 januari 2019 indelad i tre underkategorier, baserat på relationen mellan den utsatta personen och gärningspersonen:

parrelation, familje- eller släktskapsrelation respektive annan relation än närstående². I dessa delar noterades i februari 2020 en påtaglig ökning av misshandelsbrott mot både kvinnor och män, där den utsatta personen och gärningspersonen har eller har haft en parrelation, en ökning som fortsatte under mars och april. Samtidigt noterades minskningar i motsvarande storleksordning av misshandel i nära relationer genom familj eller släktskap, samt även till viss del minskningar av misshandel av bekant genom en annan relation än närstående, vilket innebär att kategorierna sammanlagt alltså inte förändrats mycket under perioden.

Det ligger nära till hands att tolka ökningen av de anmälda misshandelsbrotten i parrelationer under 2020 som ett utslag av pandemin och en ökad utsatthet för våld i hemmet. Att ökningen påbörjas redan i februari och därtill sammanfaller med motsvarande minskningar för andra relationstyper talar dock för att det även finns andra orsaker bakom utvecklingen. Brå har utrett frågan närmare tillsammans med polisen och Åklagarmyndigheten, och påbörjat analyser av grunddata. Utredningen och preliminära resultat från de interna analyserna pekar sammantaget på att utvecklingen till stor del kan kopplas till att polisen, i samband med en systemomläggning i februari 2020, förändrade sitt sätt att registrera misshandelsbrott. Preliminärt visar analyserna att registreringen av misshandel efter olika relationstyper har varit behäftade med fel under 2019, men att dessa fel har minskat successivt under 2020. Sedan februari har kvaliteten i registreringen förbättrats månad för månad, vilket således torde förklara en stor del av ökningen i statistiken över misshandel i parrelationer under denna period, och vice versa en stor del minskningarna i de övriga relationstyperna.

Även om det inte är osannolikt att pandemisituationen kan ha bidragit till en viss del av ökningen, från och med mars, av de anmälda misshandelsbrott som begåtts mot kvinnor av en närstående genom parrelation, finns det således i nuläget osäkerhetsfaktorer som påverkar tolkningen av statistiken. Av den anledningen redovisas och analyseras inte statistiken över anmäld misshandel på den lägsta detaljnivån här. Sådana mer ingående analyser av utvecklingen av misshandel mellan närstående i parrelation får återupptas när analyserna av grunddata har slutförts och registreringen av anmälningarna har stabiliserats. I sammanhanget är det också viktigt att framhålla att bedömningen ovan endast avser den registrerade brottsligheten, och att den baseras på preliminära analyser. Det finns också anledning att påminna om att det för dessa brottstyper – i synnerhet misshandel av närstående – finns stora mörkertal, vilket generellt försvårar tolkningen av statistiken. Det är således möjligt att utsattheten för brott av närstående i parrelationer faktiskt har ökat under pandemin, utan att det ger utslag i statistiken över anmälda brott, eller att en sådan eventuell ökning kommer att kunna ses i statistiken först längre fram.

Olika utvecklingslinjer för anmälda sexualbrott

En annan brottstyp, där antalet anmälningar under både mars och april 2020 var mindre än motsvarande månader 2019, är sexualbrott. Antalet var dock något större i maj 2020 än i maj 2019. Denna ökning utgörs av en ökning av anmälda våldtäkter mot barn, medan våldtäkterna mot vuxna fortsätter att ligga på en lägre nivå än tidigare år. I tolkningen av utvecklingen bör man vara uppmärksam på att antalet anmälda sexualbrott, och i synnerhet anmälda våldtäkter,

---

² Andra relationer än närstående genom parförhållande eller familje-/släktband kan avse vänskap, umgänge i samma vänkretsar, kollegor, lärare–elev, läkare–patient eller andra relationer där utsatta personer och gärningspersoner känner varandra mer än enbart till namn och utseende.

kan omfatta enstaka anmälningar med ett stort antal brott, vilket ger upphov till stora variationer i statistiken.

Tabell 4. Förändring i antalet anmälda sexualbrott totalt, samt våldtäktsbrott (1, 1 a, 4 §§) respektive sexuella ofredanden (10 §), i januari, februari, mars, april och maj 2020 jämfört med motsvarande månader 2019. Förändringarna redovisas i antal och i andelar, med avrundade procenttal. Preliminär månadsstatistik (tabell P1).

	Förändring i antal anmälda brott mellan 2019 och 2020 för respektive månad									
	Januari		Februari		Mars		April		Maj	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Sexualbrott (BrB 6 kap.)	50	3 %	92	6 %	-45	-3 %	-148	-9 %	103	6 %
Våldtäkt inkl. grov (1, 1a, 4 §)*	60	10 %	120	23 %	-22	-3 %	-42	-7 %	82	13 %
därav mot barn under 18 år	25	10 %	63	30 %	7	3 %	12	5 %	100	39 %
därav mot vuxen 18 år och äldre	34	10 %	50	16 %	-36	-10 %	-56	-15 %	-20	-5 %
Sexuellt ofredande (10 §)	-60	-8 %	-68	-9 %	-101	-12 %	-179	-22 %	-80	-9 %

*Inklusive oaktsam våldtäkt (1 a §).

I tabell 4 ovan visas att antalet anmälda sexualbrott var 6 procent större i maj 2020 än i maj 2019 (se även figur 4 i bilaga 1). I mars och april 2020 var nivåerna däremot 3 respektive 9 procent lägre än motsvarande månader 2019. Det framgår vidare att minskningen inleddes i mars, efter ökning i januari och februari 2020, jämfört med motsvarande månader föregående år. Det indikerar att minskningarna i mars och april kan hänga samman med pandemisituationen, men osäkerhet råder, eftersom det inte är sällsynt att statistiken präglas av tillfälliga upp- och nedgångar från månad till månad.

Uppdelat på de två största sexualbrottstyperna våldtäkt respektive sexuellt ofredande märks minskningarna av antalet anmälda våldtäkter i mars och april 2020, medan maj visar på en ökning om 13 procent jämfört med motsvarande månader 2019. Ökningen avser våldtäkt mot barn, som ökar med 39 procent i maj 2020 jämfört med maj 2019, medan antalet anmälda våldtäkter mot vuxna fortsätter att minska och är 5 procent mindre i maj 2020 än i maj 2019. Antalet anmälda fall av sexuellt ofredande, som minskade i mars och april 2020, fortsatte i maj att minska, med 9 procent jämfört med maj 2019.

De anmälda stöldbrotten minskar, men det är olika utvecklingslinjer inom kategorin

Som framgår ovan har den övergripande brottskategorin stöldbrott totalt sett minskat i mars, april och maj 2020. Det framgår också att det skedde ett skifte från ökning till minskning från och med mars 2020, vilket indikerar att stöldbrotten sammantaget kan ha påverkats av pandemisituationen. Inom kategorin finns det dock många olika typer av stöld- och tillgreppsbrott, med olika utvecklingstendenser.

Tabell 5. Förändring i antalet anmälda stöldbrott m.m. totalt samt inom brottstyperna tillgrepp av motordrivna fordon, tillgrepp av cykel, inbrottsstöld, inbrott i bostäder samt övriga stöldbrott, i januari, februari, mars, april och maj 2020 jämfört med motsvarande månader 2019. Förändringarna redovisas i antal och i andelar, med avrundade procenttal. Preliminär månadsstatistik (tabell P1).

	Förändring i antal anmälda brott mellan 2019 och 2020 för respektive månad									
	Januari		Februari		Mars		April		Maj	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Stöldbrott m.m. (BrB 8 kap.)	4 052	13 %	4 326	15 %	-1 203	-4 %	-5 891	-17 %	-5 593	-15 %
Tillgrepp av motorfordon (bil m.m.)	328	30 %	160	15 %	150	12 %	57	3 %	-118	-6 %
Tillgrepp av cykel	1 708	66 %	1 014	40 %	483	13 %	-433	-7 %	-279	-4 %
Inbrottsstöld totalt varav inbrott i bostad (lägenhet, villa)	642	10 %	1 078	18 %	603	10 %	-97	-2 %	293	5 %
Övrig stöld	-917	-5 %	1 994	12 %	-2 198	-12 %	-5 176	-28 %	-5 081	-25 %

I tabell 5 finns bland annat uppgifter om kategorin övrig stöld, som rymmer stölder utan inbrott från butiker, restauranger, industrier, skolor och många andra liknande lokaler, samt från fordon och även från personer, i form av fickstölder (se även figur 5 i bilaga 1). Det framgår att minskningen av antalet anmälda övriga stölder fortsatte även i maj 2020, med 25 procent färre brott än i maj 2019. I mars och april 2020 var de övriga stöldbrotten 12 respektive 28 procent färre än motsvarande månader 2019. Minskningarna inleddes inte i mars, utan kunde konstateras även för januari men dock inte för februari. Minskningarna i mars, april och maj var också större än i januari. Utvecklingen under mars, april och maj skulle alltså kunna vara en följd av pandemisituationen.

En annan kategori i tabell 5 är inbrottsstöld, som omfattar inbrott och stöld i butiker, restauranger, industrier, skolor och många andra liknande lokaler, samt även i bostäder och fritidshus. Antalet anmälda inbrottsstölder var 2 procent lägre i april 2020 än i april 2019, men i maj 2020 var nivån 5 procent högre än i maj 2019. Av tabellen framgår också att nivån var 10 procent högre i mars 2020 än i mars 2019, och att ökningen pågick tidigare. Det finns inte i nuläget någon grund för att dra slutsatsen att skiftet till en liten minskning i april skulle vara en följd av pandemisituationen.

Bostadsinbrotten förblev relativt oförändrade i mars 2020 jämfört med mars 2019, men minskade med 22 procent i april 2020 jämfört med april 2019. I maj 2020 syns ett skifte till en mindre ökning om 2 procent jämfört med maj 2019. Det var en påtaglig minskning i april, men i och med att minskningen inte inleddes under pandemimånaden mars och enbart omfattar april finns det inte heller för denna brottstyp någon tydlig indikation på inverkan från pandemin, även om det inte heller kan uteslutas.

Cykelstölder är en kategori som ökade i mars 2020 men minskade i april 2020, jämfört med motsvarande månader 2019. Minskningen har fortsatt i maj 2020, om än något svagare. Ökningen i mars hade också påbörjats tidigare, och noteras för både januari och februari. Ökningarna kan till viss del hänga samman med de allt vanligare och stöldbegärliga elcyklarna. Förekomsten av elcyklar, och därmed också stölderna av dem, har ökat påtagligt under senare

år. Sammantaget går det ännu inte att dra slutsatser om att de senaste två månadernas ökning och minskningar skulle vara kopplade till pandemisituationen.

Avslutningsvis har bilstölderna (tillgrepp av motorfordon) minskat med 6 procent i maj 2020 jämfört med maj 2019. Under 2020 har antalet ökat till och med april månad, jämfört med motsvarande månader föregående år, men ökningen har varit avtagande. Det finns därmed inga tydliga indikationer på att pandemisituationen skulle ha haft en inverkan på brottstypen.

Minskning av anmälda rån

Inom den övergripande brottskategorin stöld m.m. ingår även rån. Totalt sett inrymmer brottstypen både rån mot privatpersoner, vilket är den vanligaste typen av rån, och rån mot butiker, taxichaufförer, banker och värdetransporter.

Tabell 6. Förändring i antalet anmälda rån (inkl. grovt) totalt samt rån mot privatperson (ej funktionshindrad) under 18 år respektive 18 år och äldre, i januari, februari, mars, april och maj 2020 jämfört med motsvarande månader 2019. Förändringarna redovisas i antal och i andelar, med avrundade procenttal. Preliminär månadsstatistik (tabell P1).

	Förändring i antal anmälda brott mellan 2019 och 2020 för respektive månad									
	Januari		Februari		Mars		April		Maj	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Rån inkl. grovt (5, 6 §)	-3	0 %	91	16 %	-65	-8 %	-6	-1 %	-128	-16 %
mot privatperson under 18 år	-21	-11 %	25	16 %	-84	-34 %	-31	-15 %	-94	-37 %
mot privatperson 18 år eller äldre	-5	-1 %	32	10 %	-51	-12 %	-14	-4 %	-66	-16 %

Uppgifterna i tabell 6 ovan visar att antalet anmälda rån var 16 procent lägre i maj 2020 än i maj 2019 (se även figur 6 i bilaga 1). Minskningen syns även i mars och april 2020 men är då svagare, 8 respektive 1 procent lägre än motsvarande månader 2019. Det framgår vidare att minskningen i mars föregicks av en ökning i februari 2020 jämfört med februari 2019. Samma mönster gäller för så kallade personrån, både mot personer under 18 år och mot personer i åldern 18 år och äldre, men minskningen är större för personrånen mot de yngre. Det är möjligt att pandemin har påverkat utvecklingen av anmälda personrån, men det rör sig om små tal, varför det är svårt att dra några långtgående slutsatser.

Fortsatt minskning av anmälda kortbedrägerier

Av tabell 7 nedan konstateras att kategorin bedrägeribrott minskat sedan tidigare, och att det totala antalet bedrägerier därmed inte tycks ha påverkats av pandemin.

Tabell 7. Förändring i antalet anmälda bedrägerier m.m. respektive kortbedrägerier, i januari och februari respektive i mars, april och maj 2020 jämfört med motsvarande månader 2019. Förändringarna redovisas i antal och i andelar, med avrundade procenttal. Preliminär månadsstatistik (tabell P1).

	Förändring i antal anmälda brott mellan 2019 och 2020 för respektive månad									
	Januari		Februari		Mars		April		Maj	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Bedrägeribrott m.m. (BrB 9 kap.)	-1 748	-7 %	-1 878	-10 %	-2 864	-14 %	-2 083	-11 %	-3 800	-19 %
Kortbedrägeri*	48	0 %	-3 447	-30 %	-2 105	-20 %	-3 097	-29 %	-2 899	-29 %

* Bank-, betal- och kreditkort.

Den enskilt vanligaste typen av anmälda bedrägerier är kortbedrägerier. Som visas i tabell 7 ovan har dessa minskat påtagligt, med 29 procent i både maj och april jämfört med motsvarande månader 2019, samt med 20 procent i mars 2020 jämfört mars 2019 (se även figur 7 i bilaga 1). Kortbedrägerierna minskade dock redan i februari 2020 jämfört med året innan, så det finns ingen tydlig indikation på inverkan från pandemin. Samtidigt har flera andra typer av bedrägeri ökat under perioden mars–maj 2020 jämfört med motsvarande månader 2019, bland annat identitetsbedrägerier, annonsbedrägerier och bedrägeri genom social manipulation (se preliminära statistiken över anmälda brott, tabell P1). De flesta av dessa ökningar började dock redan före pandemisituationen i mars.

Olika utveckling för rattfylleribrott respektive rattfylleribrott under påverkan av narkotika

I den övergripande brottskategorin trafikbrott, som minskade i mars men ökade i april och i maj 2020 jämfört med motsvarande månader 2019, ingår bland annat rattfylleri och rattfylleri under påverkan av narkotika.

Tabell 8. Förändring i antalet anmälda rattfylleribrott (inkl. grovt) respektive anmälda rattfylleribrott under påverkan av narkotika, i januari och februari respektive i mars, april och maj 2020 jämfört med motsvarande månader 2019. Förändringarna redovisas i antal och i andelar, med avrundade procenttal. Preliminär månadsstatistik (tabell P1).

	Förändring i antal anmälda brott mellan 2019 och 2020 för respektive månad									
	Januari		Februari		Mars		April		Maj	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Rattfylleri, inkl. grovt (4, 4 a §)	-110	-13 %	-70	-8 %	-308	-30 %	-307	-32 %	-248	-25 %
Rattfylleri, under påverkan av narkotika (4 § 2 st.)	132	10 %	128	11 %	68	5 %	387	33 %	347	27 %

Uppgifterna i tabell 8 visar att nivån anmälda rattfylleribrott var 25 procent lägre i maj 2020 än i maj 2019 (se även figur 8 i bilaga 1). Där framgår också att även nivåerna för mars och april 2020 var påtagligt lägre än nivåerna i mars och april 2019. Det var en viss minskning redan i januari och februari 2020, men minskningarna i mars, april och maj 2020 är mer markanta. Sammantaget finns det därmed vissa tecken på att pandemisituationen kan ha bidragit till den starkare minskningen i mars, april och maj. Vi saknar dock data som gör det

möjligt att säga något om i vad mån minskningen beror på att färre kört berusade eller på att polisen genomfört färre rattfyllerikontroller.

Det framgår vidare att nivån anmälda rattfylleribrott under påverkan av narkotika tvärtom var 27 procent högre i maj 2020 än i maj 2019. Även i mars och april 2020 var nivån högre än i mars och april 2019 (5 respektive 33 procent). Men det framgår också att ökningen inte inleddes i mars, utan pågick sedan tidigare. Det är därför i nuläget inte möjligt att knyta den tilltagande ökningen till pandemisituationen.

Den övergripande utvecklingen i regionerna

I tabell 9 redovisas den övergripande utvecklingen för anmälda brott i de sju regionerna. I januari 2020 var det en ökning i sex av sju regioner jämfört med i januari 2019, och i februari var det ökning i alla sju regioner. I mars 2020 bröts de generella ökningarna, och i stället framträdde minskningar i fem av sju regioner, jämfört med mars 2019. Minskningen var då störst för region Stockholm. I april noterades fortsatta minskningar i alla sju regioner, med starkast minskningar i region Mitt, region Stockholm och region Öst. I maj 2020 jämfört med maj 2019 kvarstår minskningar i fyra regioner: Nord, Mitt, Stockholm och Bergslagen, medan det kan noteras en mindre ökning eller en oförändrad nivå i tre regioner: Öst, Väst och Syd. För region Stockholm noteras även att minskningen i maj 2020 är mindre än i mars och april. På regionnivå är det dock inte ovanligt med tillfälliga nivåförändringar. Dessutom hanterar vissa regioner anmälningar av vissa brottstyper från hela landet, vilket kan påverka utfallet i dessa regioner. Därför är det viktigt att inte dra slutsatser om utvecklingen i regionerna, innan det finns möjlighet att belysa fler förhållanden.

Tabell 9. Förändring i antalet anmälda brott i de sju regionerna i januari, februari, mars, april och maj 2020 jämfört med motsvarande månader 2019. Förändringarna redovisas i antal och i andelar, med avrundade procenttal. Preliminär månadsstatistik (tabell P1).

	Förändring i antal anmälda brott mellan 2019 och 2020 för respektive månad									
	Januari		Februari		Mars		April		Maj	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Region Nord	815	11 %	511	8 %	177	2 %	-381	-5 %	-564	-7 %
Region Mitt	1 039	11 %	624	7 %	-369	-4 %	-1 075	-10 %	-1 671	-15 %
Region Stockholm	2 974	8 %	4 597	14 %	-2 951	-7 %	-2 832	-7 %	-1 062	-2 %
Region Öst	884	8 %	1 316	13 %	-441	-4 %	-755	-7 %	300	2 %
Region Väst	1 039	5 %	2 020	10 %	-960	-4 %	-236	-1 %	-60	0 %
Region Syd	-273	-1 %	1 412	7 %	-935	-4 %	-900	-4 %	125	1 %
Region Bergslagen	1 368	16 %	637	8 %	111	1 %	-258	-3 %	-884	-9 %

Sammanfattningsvis – indikationer på att vissa minskningar hänger samman med pandemisituationen

Antalet anmälda brott har totalt sett minskat något under pandemimånaderna mars–maj 2020 jämfört med motsvarande månader 2019. Minskningarna inträder just i mars 2020 (den första månaden med potentiell pandemipåverkan) och kvarstår i april och maj. Det bidrar till bilden att pandemisituationen generellt sett kan ha haft en viss minskande inverkan på antalet

anmälda brott. Men genomgången visar också att en del brottskategorier och brottstyper har utvecklats i andra riktningar under denna korta tid, vilket signalerar att det inte är frågan om entydiga tendenser som ger anledning till säkra slutsatser.

På ett övergripande plan gör Brå bedömningen att kategorierna *Brott mot person* och *Stöldbrott m.m.* har utvecklats på ett sätt som skulle kunna hänga samman med pandemisituationen. Antalet anmälda brott var lägre under mars, april och maj 2020 jämfört med motsvarande månader 2019, även om nedgången i vissa fall har mattats av i maj. Minskningarna av anmälda brott kan bero på minskad aktivitet i samhället, vilket i sin tur kan ha lett till både minskad anmälningsbenägenhet och minskad faktisk brottslighet. Till bedömningen att pandemin kan ha påverkat antalet anmälningar bidrar några brottstyper som börjat minska i mars 2020 och där minskningen kvarstår i april och maj, bland annat misshandel mellan obekanta och vissa stöldbrott. Men det måste betonas att det är frågan om en tidig och inte djuplodande genomgång. Dessutom är statistiken över anmälda brott inte i huvudsak anpassad för analyser av den faktiska brottslighetens utveckling, utan syftar till att redovisa ärendeflödet till framför allt polisen.

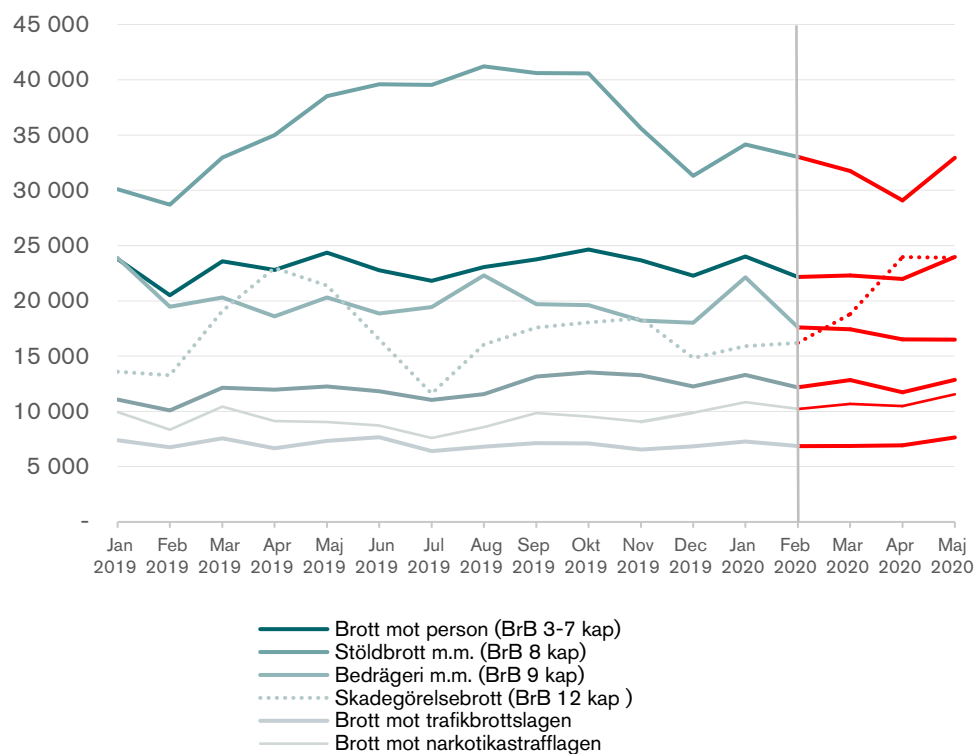
Beträffande så kallade ingripandebrott konstateras att polisen under pandemin har upprätthållit nivån av anmälda *narkotikabrott*, som även ökat. En del av ökningen kan kopplas till polisens särskilda insats mot kriminella miljöer inom ramen för operation Rimfrost. Inom ingripandekategorin *Trafikbrott* noteras stora olikheter, med exempelvis minskningar av anmälda rattfyllerier men ökningar av rattfyllerier under påverkan av narkotika samt olovlig körning. Sammantaget har polisen dock i viss utsträckning ökat anmälningarna av trafikbrott.

När det gäller kategorin *Skadegörelse* ses ökningar under mars–maj, vilket skulle kunna indikera viss inverkan av pandemisituationen, men ökningar ses även för januari, och det är ännu för tidigt att dra några säkra slutsatser. Kategorin *Bedrägerier m.m.* har på ett övergripande plan inte förändrats på ett sätt som går att relatera till pandemisituationen. Kategorin i sin helhet samt den enskilt största brottstypen kortbedrägeri har visserligen fortsatt att minska, men minskningen inleddes redan före pandemisituationen. Därtill noteras ökningar av några andra bedrägerityper som det finns anledning att titta närmare på framöver, såsom identitetsbedrägeri och bedrägeri genom social manipulation.

Brå fortsätter under de kommande månaderna att publicera preliminär månadsstatistik över polisanmälda brott, vilket ger möjligheter att följa och analysera utvecklingen. Statistiken över anmälda brott i juni och därmed över det första halvåret 2020 kommer att publiceras den 9 juli. Användarna kan själva ta del av den omfattande preliminära statistiken i form av tabeller på <https://bra.se/statistik/kriminalstatistik/anmalda-brott.html>. Den slutliga statistiken över anmälda brott 2020 publiceras i slutet av mars 2021.

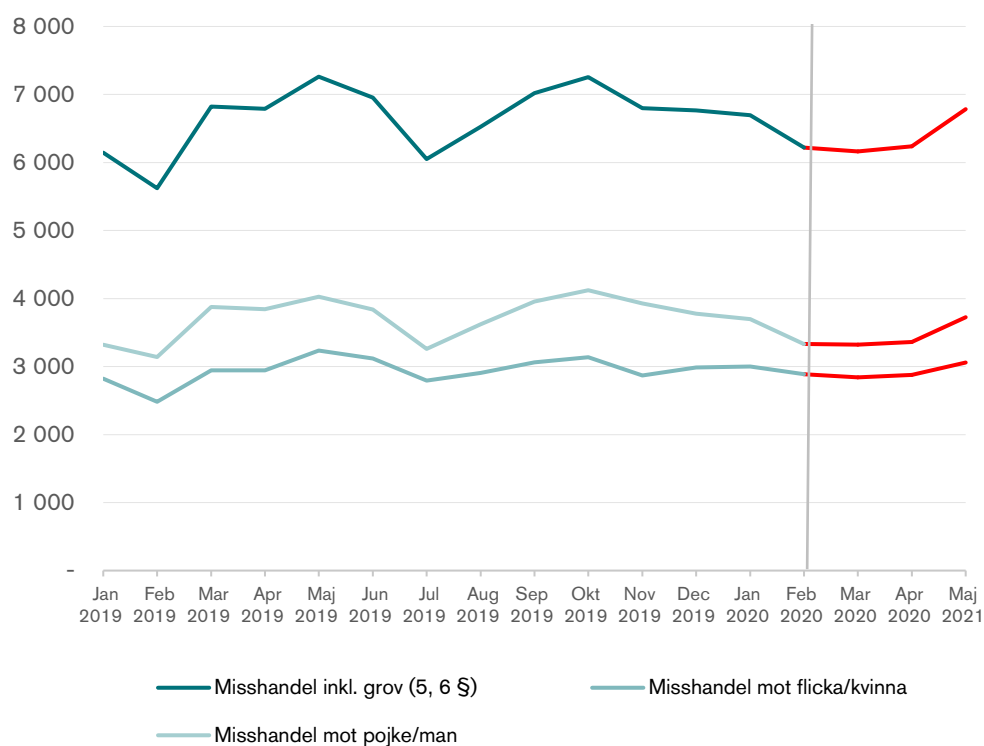
Bilaga 1. Figurer och tabeller

Övergripande brottskategorier

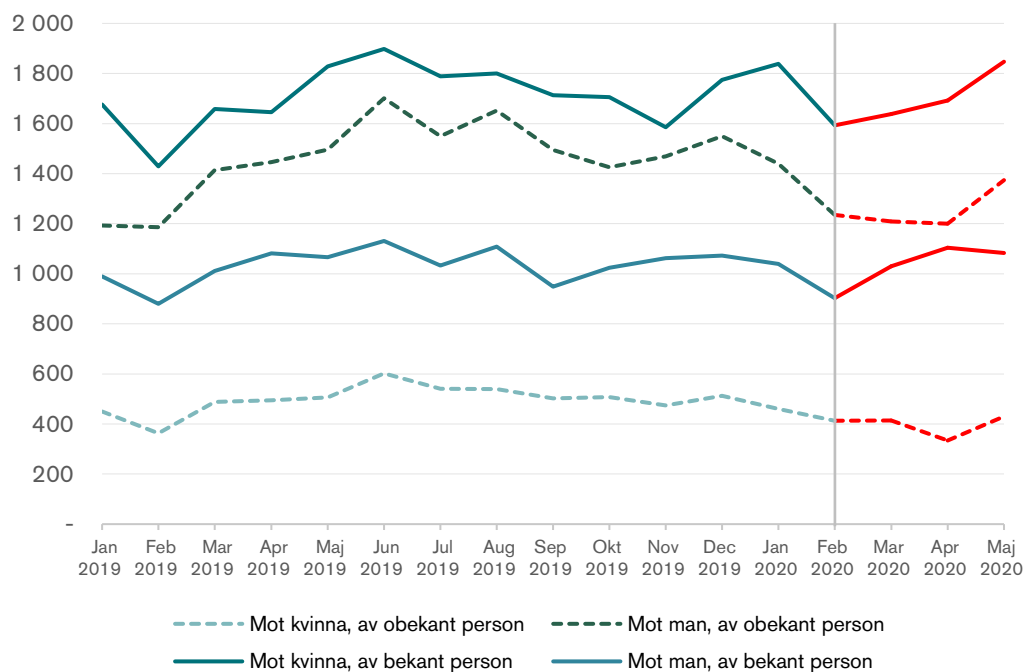

Figur 1. Antal anmälda brott från januari 2019 till maj 2020, uppdelat på sju övergripande brottskategorier. Preliminär månadsstatistik, tabell P1.

Misshandel

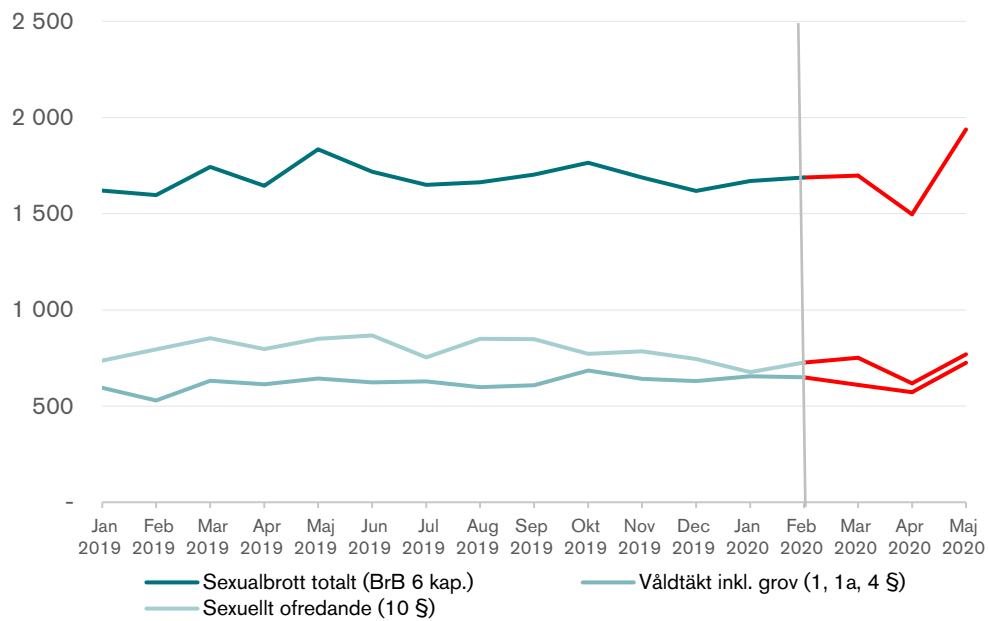
Figur 2. Antal anmälda misshandelsbrott (inkl. grova) från januari 2019 till maj 2020, totalt samt efter den utsatta personens kön. Preliminär månadsstatistik, tabell P1.

Figur 3. Antal anmälda misshandelsbrott (inkl. grova) mot person 18 år och äldre från januari 2019 till maj 2020, efter den utsatta personens kön samt om gärningspersonen var bekant eller obekant. Preliminär månadsstatistik, tabell P1.

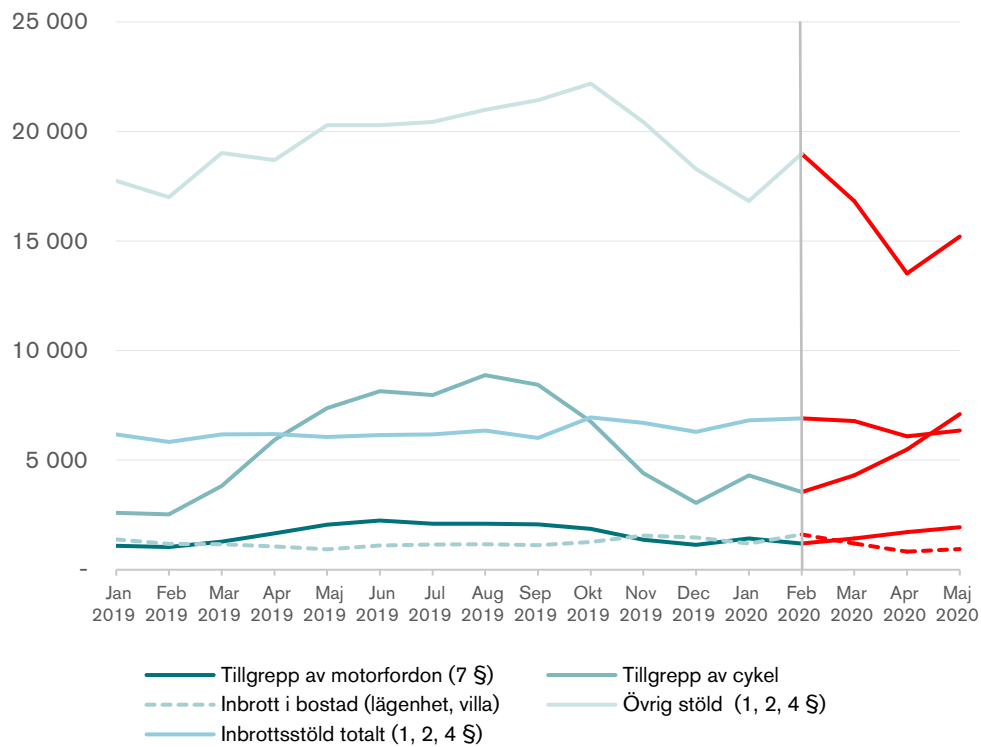

Sexualbrott

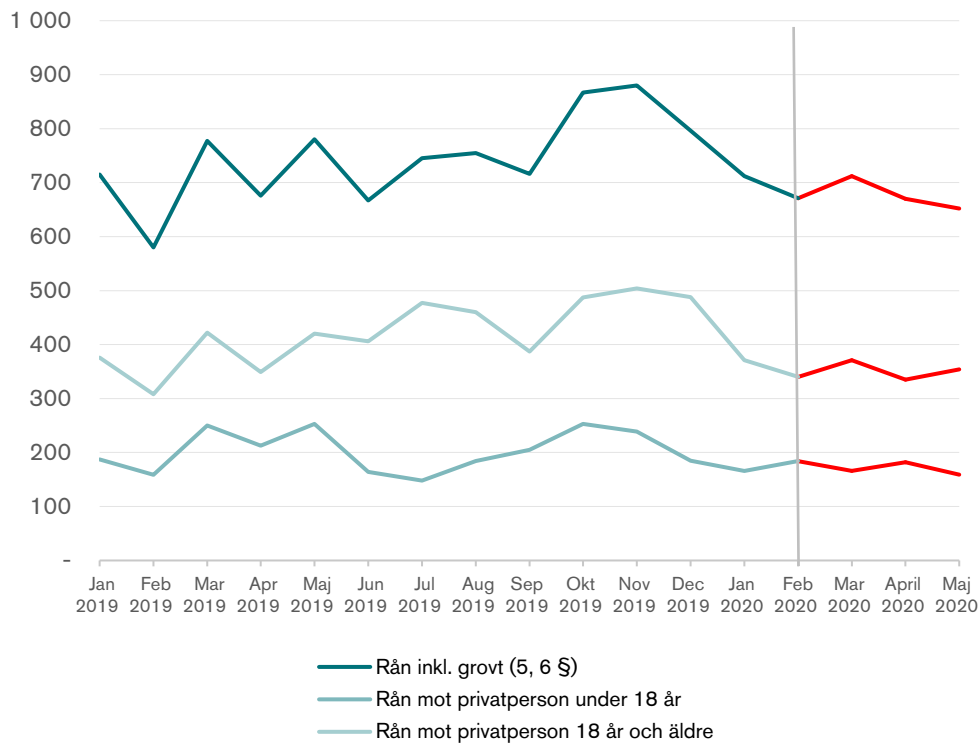
Figur 4. Antal anmälda sexualbrott totalt (BrB 6 kap.) samt uppdelat på anmälda våldtäktsbrott (1, 1 a, 4 §) respektive anmälda sexuella ofredanden (10 §), från januari 2019 till maj 2020. Preliminär månadsstatistik (tabell P1).

Stöldbrott

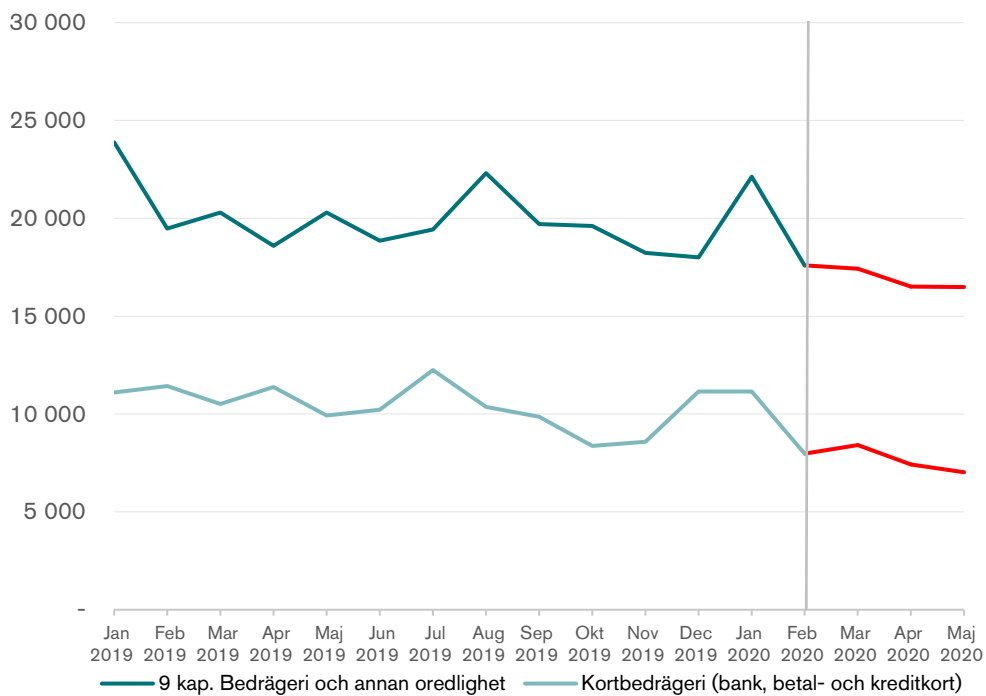
Figur 5. Antal anmälda tillgrepp av motordrivet fordon, tillgrepp av cykel, inbrottsstöld, inbrott i bostad samt övriga stölder, från januari 2019 till maj 2020. Preliminär månadsstatistik (tabell P1).

Rån

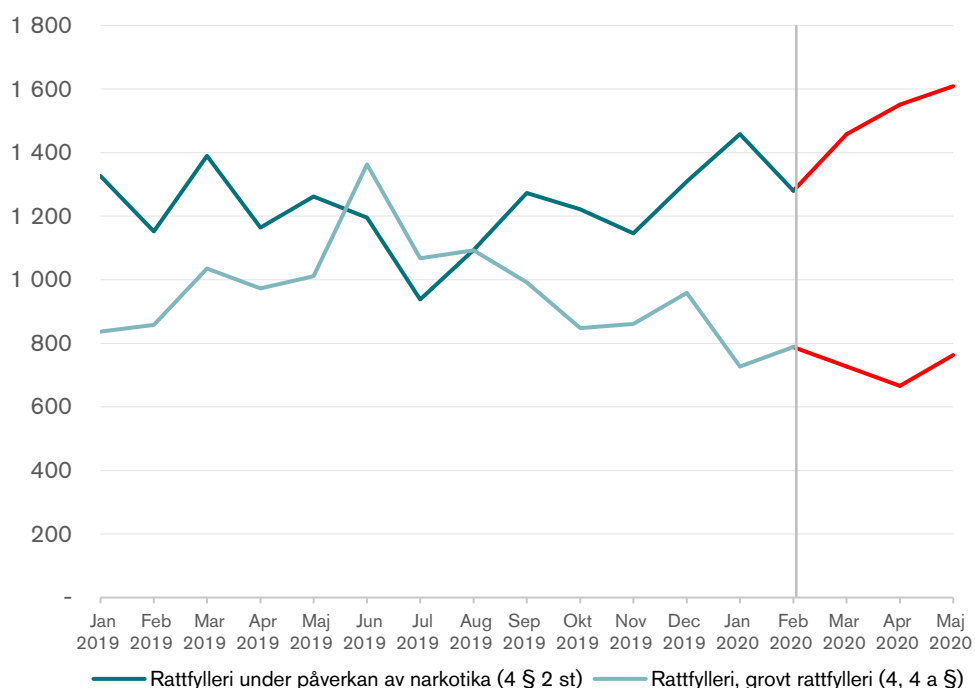
Figur 6. Antal anmälda rån (inkl. grova), totalt samt mot privatpersoner (ej funktionshindrade) under 18 år respektive 18 år och äldre, från januari 2019 till maj 2020. Preliminär månadsstatistik (tabell P1).

Bedrägeri

Figur 7. Antal anmälda bedrägeribrott totalt (BrB 9 kap.) respektive anmälda kortbedrägerier, från januari 2019 till maj 2020. Preliminär månadsstatistik (tabell P1).

Rattfylleri och rattfylleri under påverkan av narkotika

Figur 8. Antal anmälda rattfylleribrott (inkl. grova) respektive anmälda rattfylleribrott under påverkan av narkotika, från januari 2019 till maj 2020. Preliminär månadsstatistik (tabell P1).

Region Stockholm

Tabell 1. Region Stockholm. Förändring i antalet anmälda brott i januari, februari, mars, april och maj 2020 jämfört med motsvarande månader 2019, totalt samt indelat efter övergripande brottskategorier. Förändringarna redovisas i antal och i andelar, med avrundade procenttal. Preliminär månadsstatistik (tabell P1).

	Förändring i antal anmälda brott mellan 2019 och 2020 för respektive månad									
	Januari		Februari		Mars		April		Maj	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
SAMTLIGA BROTT	2 974	8 %	4 597	14 %	-2 951	-7 %	-2 832	-7 %	-1 062	-2 %
Brott mot person (BrB 3–7 kap.)	513	8 %	398	7 %	-123	-2 %	19	0 %	185	3 %
Stöldbrott m.m. (BrB 8 kap.)	1 173	13 %	1 807	22 %	-222	-2 %	-1 738	-18 %	-1 927	-17 %
Bedrägeri m.m. (BrB 9 kap.)	-848	-14 %	-293	-6 %	-1 187	-22 %	-438	-10 %	-1 167	-23 %
Skadegörelsebrott (BrB 12 kap.)	1 289	18 %	1 426	18 %	-1 227	-10 %	-718	-5 %	1 271	9 %
Brott mot trafikbrottslagen	-58	-4 %	-11	-1 %	-315	-20 %	-200	-15 %	-96	-6 %
Brott mot narkotikastrafflagen	314	14 %	582	28 %	-129	-5 %	86	4 %	541	23 %
Övriga brott	591	18 %	688	24 %	252	7 %	157	5 %	131	4 %